

Revisjonsforum 17. oktober:

En mer relevant revisjonsberetning

En modernisert revisjonsberetning kan bidra til å få frem informasjon som er mer relevant for investorene. Ikke minst kan den gjøre at revisjonsberetningen blir lest!

Redaktør Alf Asklund,
Den norske Revisorforening

IAASBs forslag til ny revisjonsberetning var tema for Revisjonsforum som ble arrangert 17. oktober. Dette for å få innspill om hva man bør kunne forvente å få av informasjon i revisjonsberetningen til børsnoterte selskaper og finansinstitusjoner. – Vi vil bruke innspillene i pågående prosesser, sa adm. direktør Per Hanstad i Revisorforeningen da han innledet Revisjonsforum.

Revisorforeningen vil svare på høringen for å påvirke utfallet.

Muligheter og utfordringer

Styreleder i Revisorforeningen Ingebret Hisdal (Deloitte) pekte på både utfordringer og muligheter med ny revisjonsberetning. Utfordringene gikk blant annet på hvordan Key Audit Matters skulle identifiseres og hvordan de skulle kommuniseres i revisjonsberetningen? Hvordan kommunisere om forhold som ikke er omtalt i årsregnskapet og hvordan sikre sammenlignbarhet mellom forskjellige revisjonsberetninger? Han pekte også på økt bruk av ressurser hos både revisor og foretak og at det kan være en fare for at nye opplysninger i revisjonsberetninger kan bli misforstått. Hva med ansvarsforhold, spurte han?

Når det gjaldt muligheter ser han for seg økt interaksjon mellom revisor og foretaket – ledelse, revisjonsutvalg og styret – når det gjelder krevende vurderingstemaer

og større fokus på relevant informasjon i foretakets finansielle rapportering om identifiserte Key Audit Matters. En ny revisjonsberetning kan også gjøre at revisor bruker mer tid på de mest krevende områdene. Hisdals konklusjon var at ny revisjonsberetning vil gjøre at det blir mer relevant informasjon i revisjonsberetningen og at den bidrar til økt kvalitet i foretakets finansielle informasjon.

Informasjon revisor har vært opptatt av

Direktør for aksjer i Folketrygdfondet Nils Bastiansen mente at det var et behov for en modernisering av beretningen i tråd med god Corporate Governance og at beretningen bedre bør gjenspeile den prosessen revisor har hatt med styre og revisjonsutvalg. Det er også nyttig å få vite mer om hvordan revisjonen har funnet sted, om hvilke skjønn som er lagt til grunn og hvordan revisor har gått frem for å verifisere virkelig verdi. Hva er vesentlige risikoer og hvilke vurderinger er gjort omkring disse?

Han ønsket å beholde en beretning som en bekreftelse og kommittering fra revisor om at regnskapet er riktig, men ser gjerne at det formidles mer informasjon om forhold og poster revisor har vært spesielt opptatt av, og om kvalitetssikringen av regnskapet. Dette må dreie seg om vesentlig informasjon og det må gis korte kommentarer. Det som gis i revisjonsberetningen skal være tilleggsinformasjon.

Han sa at tilleggsopplysninger som med fordel kan være med, er:

- Hvilke poster revisor har vært spesielt opptatt av
- Forklare hvordan revisjonen har funnet sted
- Forklare hvilke skjønn som er lagt til grunn
- Forklare hvordan revisor har gått frem for å verifisere virkelig verdi

- Redegjøre for vesentlig risiko og vurderinger

Bastiansen mente at dette var informasjon som kunne fremskaffes uten særlige kostnader blant annet fordi informasjon allerede finnes i brev fra revisor til ledelsen. Han mente også at offentliggjøring av slik informasjon i revisjonsberetningen kan virke disiplinerende og øke presset på selskapene for å ha et mest mulig korrekt regnskap.

Dette vil i større grad forplikte revisor og øke kvaliteten på regnskapet. Ikke minst – det vil gjøre at beretningen vil bli lest!

Relevant informasjon

Analysesjef Fridtjof Berents i Arctic Securities sa at den rollen revisor har med å vurdere og bekrefte regnskapsinformasjon fra foretakene i utgangspunktet skulle være av stor betydning for at regnskapsbrukerne skal ha tillit til årsregnskapet. Problemet er imidlertid at brukeren ved å lese revisjonsberetningen ikke får noen innsikt i de vurderingene revisor har gjort på sentrale punkter, noe som i sin tur reduserer viktigheten av den jobben revisor har gjort.

Han viste blant annet til 2008 som var et svært turbulent år i finansmarkedene og med likviditetstørke for norske banker, stor uro i aksjemarkedene og behov for tiltak fra statens side. Økte krav til kjernekapital var også et aktuelt tema. I DnBs årsrapport for 2008 var det for eksempel i styrets beretning redegjort for bankens nye og økte mål om kjernekapital, som banken siktet på å nå mot slutten av 2010. I revisjonsberetningen var det imidlertid ikke noe å finne om dette ut over vanlige formuleringer som at den finansielle rapporteringen var i overensstemmelse med lovverket.

Han viste også til et eksempel fra Storebrands årsrapport for 2012 der det kom frem at høyere levealder generelt i befolk-

ningen ville øke behovet for fremtidige premiereserver med omkring ti milliarder kroner. I revisjonsberetningen var dette ikke et tema.

Hva revisor er opptatt av

Berents mente derfor at omtale av Key Audit Matters i Revisjonsberetningen er et skritt i riktig retning. Han ønsker seg mer informasjon om bakgrunnen for revisors vurderinger og vil vite om hvilke temaer revisor er opptatt av. På den måten kan markedsaktører avstemme sine egne vurderinger med revisors innsikt og uttalelser. En slik utvikling kan imidlertid også medføre at revisor vil måtte ha særlig kunnskap og kompetanse om sektorer/bransjer (også om regelverksutvikling) for å kunne gi den nødvendige informasjon om selskapene under Key Audit Matters som er påkrevd. Dette vil være av vesentlig mer interesse for brukeren enn en uttalelse fra «revisor-generalisten» hvis hovedformål er å sørge for at ledelse og styre gir den informasjonen den er pliktig til med tanke på å oppfylle lover og retningslinjer.

Key Audit Matters

I juli i år kom The International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) med et forslag til en ny modell for form og innhold i revisors beretning. IAASB er det organet som fastsetter internasjonale revisjonsstandarder. Høringsfrist for forslaget var 22. november.

En viktig del av forslaget er en ny seksjon i revisjonsberetningen hvor revisor skal redegjøre for de forholdene som etter revisors oppfatning er de viktigste ved revisjonen av regnskapet, såkalte Key Audit Matters. Dette skal bidra til å skape større åpenhet om de forholdene som har hatt størst oppmerksomhet fra revisor, og dermed øke kommunikasjonsverdien av revisjonsberetningen.

Sentrale spørsmål er om det i revisjonsberetningen bør gis mer konkret informasjon om revisjonen. Er det nyttig for regnskapsbrukerne å få informasjon om forhold revisor har lagt vekt på i revisjonen, eller er det best med en kort standardisert revisjonsberetning av typen bestått eller ikke bestått?

Målet med IAASBs forslag er å:

1. Øke verdien av revisjonsberetningen
2. Gi bedre innsyn i revisjonens utførelse
3. Få økt oppmerksomhet fra ledelsen og styret rettet mot årsregnskapets tilleggsopplysninger (noter)
4. Fornye revisors fokus på saker som skal kommuniseres
5. Oppnå økt kommunikasjon mellom revisor og styret

Kjennetegnene på ledende internrevisjon

Brukes internrevisjonen riktig, kan organisasjonen også få nødvendige verktøy til å utfordre etablerte handlingsmønstre slik at man kan redusere risiko, effektivisere og kutte kostnader på tvers av virksomheten.

Artikkelen er forfattet av:

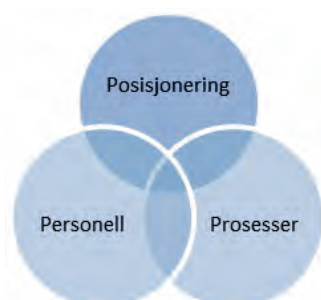
Cand.polit.
Ole Willy Fundingsrud
Leder Internal audit, risk and compliance services, KPMG Advisory

Sivilagronom/CIA
Magnus Digernes
Tjenesteansvarlig internrevisjon, KPMG Advisory

knippe attributter som skiller de ledende fra resten. Nedenfor utdypes dette kort.

Organisasjoner med en internrevisjon som virkelig gir merverdi, kan nyte godt av et

bredt spekter av konkurransefortrinn; alt fra mer gjennomarbeidede risikostyringsprosesser og en solid kultur for internrevisjon til mer effektiv eksternevisjon og et tryggere styre. For å utvikle internrevisjonen fra fungerende til en som kan sies å være ledende, må selskapets toppledelse og internrevisjonen treffe riktig på følgende tre akser: posisjonering, prosess og personell.

Dette betyr at en lang rekke hensyn må avstemmes for å skape en funksjon som på effektivt vis kan skape verdi tvers gjennom organisasjonen.

KPMG har jobbet med flere internasjonale selskaper som ligger helt i forkant på internrevisjon, og vi har identifisert et